

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 149.

V Mariboru, sobota 2. oktobra 1926.

Leto I.

Gospodarski in vladni polom.

Naše gospodarske prilike so od dne do dne slabše. Industrija propada, trgovina propada, obrt propada, delo propada, z njim ne propadajo samo gospodarska dobra — propada tudi delavstvo in nameščenstvo.

Marsikatera država se je že nahajala v gospodarski krizi — kapitalistični režim sam rodi take krize — toda nobena kapitalistična država ni še do danes gledala tako brezbrizno na težje in težje nazadovanje in propadanje svojega gospodarskega življenja, kakor naša država. Minister trgovine in industrije je po dolgem oklevanju, še več, po prezirljivem desinteresanju tega vprašanja, ki bi moral pravzaprav tvoriti začetek in konec vseh njegovih skrbi, vsega njegovega delovanja, sklical končno pod pritiskom gospodarskih krogov gospodarski svet — sam pa na ta velevažni svet niti prišel ni, njegovi referenti so pa poslušali, in če so kaj zinili, je bilo takoj očitno, da nimajo sploh za sanacijo gospodarstva nobenega smisla, da niso o tem sploh nič mislili, da jim je to španska vas, še hujše, da jim je sploh vseeno, kaj in kako je gospodarstvo. In to se je zgodilo potem, ko je že bila gospodarska kriza na višku in ko so gospodarske organizacije zahtevale sklicanje gospodarskega sveta, da se reši, kar se še rešiti da!

Ali se more še kaka druga država, še kaka druga vlada ponášati z enako fenomenalno brezbriznostjo in slepoto za potrebe naroda?

Združevalno delo bolgarskega delavstva.

Bolgarsko delavstvo ima za seboj križev pot, kakršnega ni imelo delavstvo nobene balkanske dežele in sploh nobene dežele v Evropi, kajti nobeno ni toliko trpelo kakor bolgarsko.

Vzlic temu trpljenju tudi bolgarsko delavstvo ni bilo enotno. Borilo se je med seboj enako strastno kot se bori v deželah v katerih so frakcijski spori najhujši. Razkol bolgarskega delavstva sega 23 let nazaj. Skoro vsi razkoli so pojav novejših dob — izvor ruske revolucije, oziroma ruskega komunizma. Pred 23 leti je bila bolgarska socialna demokracija edinstvena. Ni pa bilo edinstveno članstvo, oziroma vodstvo. Kakor tedaj v Rusiji, se je tudi v Bolgariji pojavila v skupni stranki struja, ki je bila levo orientirana in ni odobraval demokratizma in ni odobraval demokratizma in ni odobraval demokratizma. Odcepila se je od skupne stranke, in ta skupina je bila potem znana pod imenom »tesni« socialisti; večinska skupina je bila nazirana »široki« socialisti.

Po ruski revoluciji se je ekstremno krilo bolgarskega delavskega gibanja reorganiziralo v komunistično stranko, in boj med brati je postal še hujši. Sledili so najtragičnejši dnevi bolgarskega proletariata. Vso to dobo je bilo delavstvo v Bolgariji razdruženo ne samo politično ampak tudi strokovno. In namesto da bi se stro-

Gospodarske organizacije, pa tudi delavske organizacije, niso vzlic temu popustile, iskale so rešitve, pritiskale, kričale, no, in ker se je začel vsled javne kritike majati ministrski stol gospoda Krajača, se je ta končno vendarle oglašil ter naznačil po Wilsonovem vzgledu svoje poglede na krizo v dolgi vrsti točk, ki so spet pokazale, kako diletanško se vodi našo gospodarsko politiko.

Posegel je vmes tudi predsednik vlade Uzunović, pa je bilo tudi to, kar je on povedal, tako revno, da bi bilo mnogo bolje, da je tudi topot molčal. Edino to smo slišali, da se bo vlada s problemom bavila, da bo treba prinesiti stvar pred parlament — sedaj pa čitamo, da se je ministrska seja sicer vršila, da se je pa bavila z vprašanjem — prekomorskih kablov! In čitali smo tudi, da je ministrski svet sicer razpravljal tudi o sklicanju narodne skupščine, že zato, ker pridejo v Belgrad češki parlamentarci, da pa ne ve, kaj naj bi se dalo na dnevni red zasedanja, ker ni gradiva in načrti niso pripravljeni!

Taka je torej ta stvar. Naše gospodarsko življenje propada, z njim propada ves narod, vlada pa nič ne ve, nič ne zna, nič ne ukrene, nje se vse to prav nič ne tiče.

Pa recite, da nismo zapisani veliki in svetli bodočnosti!

In da bi bil narodni zločin, če bi se tako vlado in take predstavnike pognalo v beg!

— — —

dile nov strokovni dom in bodo izdajale svoj lastni list.

Združena bolgarska sindikalna zveza je politično neodvisna — to je — pridružena ni nobeni sedanjih političnih struj v Bolgariji. V svoji izjavi pravi: »Naša strankarska neodvisnost ne pomeni, da se sindikalni pokret noče interesirati za politične probleme. Ravno nasprotno: on se interesira. On ne zanika potrebe ene, enotne delavske politične stranke...«

Socialisti v Bolgariji, ki so bili

glavni faktor združevalne akcije strokovnih organizacij, so uverjeni, da bo to združenje blagodejno vplivalo na delavske politične skupine, med katerimi je socialno demokratična najjača in moralno kot politično najvplivnejša. Četudi je sindikalni pokret v Bolgariji sedaj neodvisen, je vendarle nagnjen v socialistično smer in bo kooperiral s socialistično stranko in socialističnim gibanjem, kateremu vsled svojega pridruženja Amsterdamu tudi pripada.

Najemniki protestirajo.

Sinoči sta se vršila v Zagrebu in Mariboru dva velika protestna shoda društva stanovanjskih najemnikov, ki sta glasno svarila vlado pred ukinjenjem stanovanjske zaštite in zvišanjem stanarin.

V Zagrebu se je še vršila posebej seja obč. sveta, ki je zahtevala od vlade podaljšanje vsaj tega že itak slabega stanovanjskega zakona. Najemniki so pa zvečer zborovali na prostem in se jih zbralo kljub dežju nad 2000, ki so dali glasno duška svoji nezadovoljnosti nad najemnikom sovravno politiko radičevsko-radikalne vlade.

V Mariboru pa je bila velika Götzova dvorana natlačena polna kot še morda nikoli tako. Na shodu so govorili v imenu najemnikov gg. Mohorko, v imenu drž. nameščenec dr. Pičovnik, za obrtnike Vahtar, za socialistično stranko in naše strokovne organizacije pa ss. Eržen in Bahun. Slednji je izzval slučajno navzoča poslanca Vesenjaka in dr. Pivka, da vzameta svoje stališče k temu vprašanju.

Angleška vlada proti rudarjem.

Angleški parlament se je sestal k izrednemu zasedanju, ne morda vsled tega, da prispeva s svoje strani k zaključitvi tega orjaškega boja med kapitalom in delom, nego predvsem vsled tega, da dobi vlada od parlamenta nadaljna polnomočja za mesec dni za svoje postopanje med štrajkom. Ob tej priliki je prišlo jasno do izraza, da je vlada tista, ki želi rudarje dobesedno izstradati in da ne bi bili niti sami posestniki premogokopov toliko odporni za pogajanja z delavstvom in za iskren sporazum, ki si ga rudarji žele, da jim ne daje angleška konservativna vlada očitno potuho, da vztrajajo v borbi z delavstvom do popolne kapitulacije rudarjev. To se je indirektno zvedelo tudi na seji parlamenta, kjer sta ministra Baldwin in Churchill očitala vso krivdo rudarjem, ki nočejo pristati sedaj še tudi na podaljšanje delovnega časa, ko so že enkrat pristali na znižanje plač. Še le tedaj bi se mogla pogajanja zopet obnoviti.

Nekateri meščanski poslanci so celo ob tej priliki očitali vladi, da ona lahko prisili kapitaliste k pogajanjem in to je tudi njena dolžnost, da pa ona noče tega vsled »svojega znanega sovraštva do delavcev.

Ta velikanska socialna borba, ki

jo bijejo angleški rudarji na življenje in smrt, se bo tedaj še nadaljevala in tudi če utegnejo v tej borbi kapitalisti trenutno zmagati, je ta boj po krivdi vlade same znatno prispeval k poglobitvi razrednih nasprotstev, k sovraštvu do posedujoče buržuazije in s tem položil temelj bodoči delavski vladni na Angleškem, ki bo vrnila rudarjem njihove pravice.

Bančna katastrofa.

Slavenska banka v Zagrebu, ki se je prvotno šopirila tudi v Sloveniji kot izrazit zavod samostojnih demokratov, mora že drugič delati obračun zaradi svojega nesrečnega gospodarstva. Odpisala je že enkrat rezervo in 40 milijonov dinarjev svojih delnic. Glavni deležnik je postala še pred prvo katastrofo Trboveljska premogokopna družba, ki je v koncernu dunajske »Länderbank«. Očitek grozečega poloma gre torej tudi na račun Länderbanke, ker je tako slabo nadzirala »Slavensko banko«.

Sedanji položaj Slavenske banke je pa kritičnejši, kakor je bil prvič. Mnogo lepih obljub čitamo po časopisju, da bodo Slavensko banko prevzeli drugi denarni zavodi ter čuvali interese vlagateljev. Vse časopisje obravnava to vprašanje le rezervi-

Svetovno
znano

„FOX“

čistilo je za čevlje
vendar najboljše.

ranu, kakor bi hotelo nekaj prikri-
vati. Tako postopanje je pa v slu-
čaju, ako bo narodno gospodarstvo
težko prizadeto, neodpustljiv greh.
Milijone, ki so jih vodeči bankirji
izsesali iz naroda ali zase ali pa ne-
spametno zapravili, bo kapitalizem,
da poravna večjo škodo, izsesal zo-
pet le iz zaslužjenega delavstva.

Jasen odgovor je potreben, kako
je mogoče, da se je v nekaj letih za-
pravilo toliko milijonov; kam so šli
ti milijoni in kdo je kriv te ogromne
katastrofe. Kateri javni zavodi, ka-
teri denarni zavodi utegnejo trpeti
škodo, ki jo bo morala nositi jav-
nost, da ta, in ne skrahirani bankirji,
obvaruje hranilce pred občutnejšo
izgubo. Vsak poznavalec razmer je
moral že pred letom dni vedeti, ka-
ko gospodarijo v tej banki.

Ne zagovarjamo bank, ali banke,
ki tako slabo izpolnjujejo narodno-
gospodarsko nalogo v kapitalistični
družbi, zaslužijo obsodbo, ker samo
potencirajo izkoriščanje delavskega
razreda.

Gospodje kapitalisti javne obla-
sti, Vaša dolžnost je, da podaste
javnosti jasne račune! Ako ste so-
krivi, ako ste kakorkoli soudeleženi,
Vas še ne opravičuje, da molčite.

Kriza avstrijske vlade.

Avstrijska krščansko-socialna
vlada se nahaja pravzaprav že v
krizi od 14. junija, ko so klerikalci
prelomili s. Glöcklu dano besedo v
zadevi šolstva na Dunaju in so svo-
jega bivšega šolskega ministra od-
stranili ter zamenjali z novim. Takrat
so prešli naši sodrugi v dunajskem
parlamentu v skrajno opozicijo in že
takrat so se zamajali temelji av-
strijske klerikalne vlade. Sedaj se je
pa temu pridružil še škandal s Cen-
tralno banko, ko je vlada zavrgla
625 milijard avstrijskih kron za raz-
ne falirane banke, podpirala svoje
konzumne zadruge in pustila zaslu-
žiti svojim strankarskim funkcionar-
jem težke vsote denarja. Vse to je
spravilo vlado v latentno krizo, ki
je izgubila tudi med svojimi kmečki-
mi volilci — kamor uspešno prodira
socialna demokracija — obilo za-
upanja. Računajo, da bo tej vladi
sledil zopet kabinet prelata Seipla.

Rumunska svoboda.

Redko kdaj pridejo resnične ve-
sti o razmerah na Rumunskem v
svet, dasi je ta dežela vredna svoje
sosede, Horthyjeve Madžarske,
vredna tudi svoje prijateljice, Mus-
solinijeve Italije. To kar uganja ro-
munska sigurnica s svojimi poli-
tičnimi nasprotniki, pa bili to socia-
listi, komunisti ali liberalni buržuji,
to so nepopisne stvari, proti katerim
bi se moral dvigniti ves civiliziran

svet. Vsak teden prihajajo iz te de-
žele najgorostnejša poročila. Ko-
maj je minilo nekaj tednov, ko so
improvizirali beg besarabskega bor-
ca za svobodo Tkačenka in ga pri
premostitvi iz zapore v zapor za-
vratno ustrelili, že zvezo zopet o
nečloveškem postopanju rumunske
sigurnice. V ječi se nahaja bivši
komunistični poslanec Berman, ki je
spravil iz zapore v javnost vesti, ka-
ko da se s političnimi jetniki na Ro-
munskem postopa. Vsled tega so ga
premestili po 18-dnevni gladovni
stavki v neko temno podzemsko ce-
lico in mu zvezali roke na steno, ta-
ko kot so svoj čas pribili Kristusa na
križ. — Tudi v tej državi je delav-
stvo politično brezpravno, ker je
razbito in vsled tega je teror še
hujši. Kakor znano, je Romunija
vsled Besarabije, ki si jo lasti, naj-
večja nasprotnica sovjetske Rusije
in preganja že vsled tega vse de-
lavstvo, ki je ostalo zvesto rdeči
zastavi.

Poljska kriza.

Znano je, da se je Pilsudski s
pomočjo delavcev svoj čas povzpel
na površje. Komaj je pa zavlada-
la nova vlada, ki se ni v svojih de-
janjih od prejšnje prav nič razlikova-
la, že so zašli socialisti v parlamen-
tu v najstrožjo opozicijo. S pomočjo
meščanske opozicije so izrekli v
sejmu (parlamentu) dvema ministro-
ma nezaupnico, čemur bi morala sle-
diti ostavka cele vlade. Toda Pil-
sudski se na to ne ozira in bo te
dni predstavil parlamentu staro vla-
do za novo.

Zmaga socialistov na Švedskem

Pri volitvah, ki so se vršile mi-
nulo nedeljo v švedske provincialne
zbornice (oblasti), so socialisti na celi
črti napredovali in dosegli za 10 od-
stotkov večje število glasov, kot pri
zadnjih volitvah. Vse ostale stranke
so silno nazadovale. Na Švedskem
je delavstvo zedinjeno v socialistični
stranki.

Občinske volitve v Belgiji.

Dne 10. oktobra se vrše po vsej
Belgiji občinske volitve. Socialistič-
na stranka nastopi vkljub najstrožji
opoziciji, ki se je v stranki zadnji
čas pojavila proti politiki na vla-
di, enotno in ima najlepše izgleda na
velik uspeh.

Anketa o ureditvi nedeljskega počitka in nočnega dela.

Zagrebska Delavska zbornica je
na željo posameznih delavskih in na-

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

meščanskih organizacij podvzela raz-
ne korake v svrhu uveljavljanja onih
odredb Zakona o zaščiti delavcev, ki
se zlasti tičejo ureditve delovnega
časa. Del teh odredb se v praksi, če-
prav pomanjkljivo, vendarle izvaja,
medtem ko vlada v pogledu proved-
be drugega dela popoln kaos.

V prvi vrsti velja to v pogledu ne-
enakega izvajanja naredbe ministr-
stva za socialno politiko o §§ 12—15
zakona o zaščiti delavcev (glede ne-
deljskega počitka) nadalje pa tudi o
izdajanju provedbenih naredb k §§ 6
do 9 zak. o zaščiti delavcev (glede
ureditve delovnega časa, ter otvarja-
nja in zapiranja trgovin in vseh vrst
uradov) ter §§ 19 in 34 istega zakona
glede prepovedi nočnega dela v pe-
karnah.

Odbor centralnega sekretarijata
Del. zbornice je na svoji seji od 10.
do 23. maja t. l. sklenil, razviti o teh
vprašanjih posebno akcijo ter obenem
pooblastil zagrebsko Del. zbornico,
da skliče v svrhu natančnega pretre-
sanja teh vprašanj posebno anketo,
na katero naj se povabi vse zaintere-
sirane činitelje ter zastopnike vlade.
Na tej anketi naj se skuša najti so-
lucijo v svrhu takojšnje končne reši-
tve tega vprašanja v smislu zakona.
V smislu tega sklepa je zagrebska Del.
zbornica sklicala anketo, ki se bo vr-
šila v Zemunu 2. oktobra. Na dnev-
nem redu so vsa gori omenjena vpra-
šanja. Povabljeni so na anketo poleg
rednih in namestniških članov in eks-
pertov zbornice tudi ostale korporac-
ije in uradi ter ministrstvo socialne
politike, ministrstvo trgovine, mini-
strstvo notranjih poslov, centralne in
oblastne inšpekcije dela, mestna žu-
panstva, obrtne oblasti, trgovske in
industrijske zveze, velika županstva
itd., itd., in razume se, vse v pošt-
v prihajajoče delavske organizacije, vse
ekspoziture in poverjeništa Delav.
zbornic s centralnim sekretarijatom
na čelu. Namera sklicateljev je, da se
predloži, v slučaju, da se anketa ze-
dini na primerni soluciji, vse sklepe
že 4. oktobra ministrstvom za soci-
alno politiko ter trgovino in industri-
jo že 4. oktobra v končno definitivno
odobrenje.

Dunajska občinska uprava kot uзор celému světu.

III.

Kakšne hiše se grade?

Občinska uprava se je takoj odločila,
da gradi — kot sem že omenil — v strnj-
nem, t. j. zazidanem mestu večnadstropne
hiše, največ po štirinadstropne, v okolici pa
kolonije, t. j. enodružinske hiše z vrtovi.
Večnadstropne stavbe so različnih dimenzij,
so take s 50, a tudi z več kot 500 stano-
vanji. — V tem oziru je najbolje, da vz-
memo eno hišo za primer, in to je tako-
zvani »Fuchsenfeldhof« blizu kolodvora
Meidling v XII. okraju. To stavbo, ki vse-
buje 480 stanovanj poleg še ostalih lokalov,
dunajčani radi razkazujejo vsakemu tujcu
in so zelo ponosni na njo. Ta stavba je pet-
nadstropna in jo obsegajo štiri ulice. V no-
tranjosti so štiri dvorišča v skupni površini
4700 kvadratnih metrov in imajo obliko
parkov, kot je to slučaj pri vseh hišah.
Hiša se deli na 24 stopnišč in so v vsakem
traktu po 4 stanovanja. Stanovanja obstoje
iz predsobe, stanovniške kuhinje (Wohn-
küche) in sobe, deloma dveh sob. Visokost
znaša 3,20 m, površina pa: kuhinje 16—20,
sobe pa 16—25 kv. metrov. V vseh sobah
ter kuhinjah je parketni pod, samo v pred-
sobah je ladijski pod. Kuhinje so razdeljene
tako, da je manjši del ločen, ki služi v glav-
nem za umivanje posode in druga podobna
opravila. Tu je vodovod, zraven katerega
sta montirana po dva pločevinasta škafo-
od tu se pride tudi v stranišče, katero je
na ta način ločeno od ostalih stanovanjskih
prostorov, kar je zelo praktično ter tudi
zelo higijenično.

V kuhinji je vzdignjena velika omara in
plinski štedilnik, ki popolnoma nadomešča
vsak drug štedilnik, ker se na njem lahko
kuha in peče, greje itd. Razen tega se na-
haja v kuhinji miza s stoli in tedaj služi
kuhinja obenem za obednico, ozir. za de-
lovno sobo za gospodinjino in deco, ki lahko
tam piše šolske naloge itd.

Za shrambo jedil je tudi preskrbljeno in
poleg tega ima še vsako stanovanje gotove
vrste balkon. Okna so tridelna. Prvo važ-

SKRAJNI JE ČAS

Je, da se prepričate, da edes
par nogavic z žigom in znamke
(gdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih
Dobivajo se v prodajalnah

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prvele I. V.)

(Dalje.)

Predsednik je pomignil vsem kreaturam v
Kongresu, ki so nosili purpurno rdeče livreje.
Vedeli so, da se bo med Ernstovim govorom
zgodilo nekaj. In, da sem jim pravična, oni so v
resnici verjeli, da so socialisti povzročili to
eksplozijo. Pri obravnavi jih je več pričalo po-
polnoma prepričano, da so videli, kako se je
Ernst pripravljval, da vrže bombo in da je prehitro
eksplozirala. Seveda niso ničesar takega videli.
V svojem mrzličnem strahu so si domišljali, da
so videli.

Ernst je po zaslišanju rekel:

»Ali lahko razumen človek verjame, če sem
nameraval vreči bombo, da sem vzel zato ne-
dolžno igračo? Saj je bilo v bombi premalo
smodnika. Naredila je mnogo dima, ranila pa ni
nikogar, razun mene. Ravno pred nogami mi je
eksplozirala, a me ni ubila. Verjemite mi, ako
bom metal bombe, tedaj bo tudi škoda. V mojih
bombah bo nekaj družega, nego samo dim.«

Obtožnica pa je nasprotno pripovedovala,
da je slabost bombe razlagati s socialistično ne-
rednostjo, ravno tako tudi njeno prezgodnjo
eksplozijo, kar je vzrok, da je Ernst bil prener-
vozen in mu je bomba padla iz rok. Da ta argu-
ment podpre, so potrdili resničnost teh navedb
nekateri kongresisti, ki so celo videli, kako se je
Ernst z bombo igral in jo spustil.

69

Od nas ni nikdo vedel, kako je bila vržena
bomba. Ernst mi je rekel, da jo je za osminko
trenutka, predno je eksplodirala, slišal in videl,
kako je priletela pod njegove noge. Povedal je
to pred sodiščem, a nikdo mu ni verjel. Cela
stvar je bila, kakor se pravi po domače, »doma
skuhana«. »Železna peta« je sklenila, da nas uniči
in tu ni pomagalo nobeno protivljenje.

Pravijo, da hoče resnica vedno na dan. Jaz
sem o resničnosti tega pregovora začela dvomiti.
Devetnajst let je preteklo in vkljub našim nepre-
stanim naporom nismo nikdar mogli dognati,
kdo je vrzel bombo. Brez dvoma je bil podkup-
ljenec »Železne Pete«, a se je razkritju umaknil.
A zvedeti nismo mogli. In tako ne preostaja nič
drugega, kakor pokopati to zadevo med skriv-
nosti svetovne zgodovine.

18. V jami Sonome.

O sebi nimam iz te dobe mnogo kaj povedati.
Šest mesecev sem bila v zaporu, čeravno me niso
obdolžili nobenega prestopka. Bila sem sumljiva.
— To, strah vzbujajočo besedo so kmalu spoznali
vsi revolucionarji. Ali naša lastna tajna služba
je začela delovati. H koncu drugega meseca mo-
jega zapore se mi je dal spoznati eden od pazni-
kov, revolucionar, zaupnik organizacije. Nekaj
tednov pozneje se je izkazalo, da je šele pred
kratim nastavljen jetniški zdravnik Jožef Park-
hurst, član ene izmed bojovnih skupin.

Tako se je po organizacijah oligarhije raz-
vila nemotena naša lastna, kakor pajkova mreža.
Vsled tega sem bila v zvezi z zunanjim svetom,
in ravno tako vsak naš v zaporu se nahajajoči
voditelj. Pogumni sodrugi so se ogrnili v livrejo

»Železne Pete«, da so lahko prišli v zvezo z nami.
Čeravno je bil Ernst tritisoč milj daleč ob paci-
fističnem obrežju v ječi, sem bila z njim vkljub
temu v neprestani zvezi in naša pisma so hodila
redno tja in sem.

Voditelji v ječah in izven ječ so bili v polo-
žaju, da so lahko vodili boj in ga presojali. V ne-
kaj mesecih bi lahko bil mogoč beg nekaterih,
ker pa zapor ni bila nobena ovira za naše delo-
vanje, se je sklenilo, izogibati se vsake prenegle-
nosti. Dvainpetdeset kongresistov je ležalo v
ječah in poleg tega še tristo naših voditeljev.
Delal se je načrt, da se osvobodijo vsi hkrati. Ako
bi zbežal samo del, bi čuječnost oligarhije lahko
postala tako ostra, da bi beg drugih bil prepren-
čen. Poleg tega smo pa bili mnenja, da bo splošna
osvoboditev zaprtih naredila po celi državi na
proletariat nenavaden psihološki vtis. Naša moč
bi se pokazala na ta način v vidni obliki in bi
vzbujala zaupanje.

Dogovorjeno je bilo, da moram, ko me izpu-
ste, izginiti in poiskati za Ernsta varno zavetišče.
Izginiti pa ni bilo tako preprosta reč. Preje se me
ni izpustilo, dokler niso bili špijoni »Železne Pete«
pripravljeni, da mi skrivaj povsod slede. Bilo je
potrebno zmešati jim sled in tako priti v Kalifor-
nijo. Smešno je, kako se je to zgodilo.

Sistem potnih listov, posnet po ruski metodi,
je bil že v razvoju. Nisem si upala prepotovati
kontinenta v svoji lastni osebi. Morala sem izgi-
niti popolnoma, ako hočem Ernsta kedaj videti.
Ker, ako bi me po njegovem begu izsledili, bi bil
Ernst zopet ujet. Tudi se nisem smela preobleči
kot preletarka in tako potovati. Ostalo mi je sa-
mo še, da vzamem krinko člana oligarhije.

nost se polaga na higijeno, zato mora sleherno stanovanje biti postavljeno tako, da pride vsaj v en prostor sonce in takozvanih severnih stanovanj v novih hišah v obče ni. Tudi na to se polaga veliko važnost, da ima vsak prostor direktno svetlobo.

Kar je zelo važno je to, da ni takozvanih greznic, ampak se fekalije stekajo naravnost v takozvani zbiralnik (Sammelkanal). Za smeti se nahaja v zidu cev, po kateri se iste odvajajo naravnost v posodo, iz katere se redno potom mestne občine odvažajo v takozvani krematorij za smeti. Za kuho in gretje služi plin, ki je sedaj za eno tretjino cenejši, kot je bil pred vojno, za razsvetljavo pa električna luč. V hiši se nahaja v kletih parna pralnica za 20 strank. Ista je opremljena z najmodernejšimi napravami, tako da se gospodinjici ni treba več bati tistega nesrečnega dne, ko ima »žehoto«, ampak z lahkoto opere v enem popoldnevu perilo od 4 oseb in 4 tednov v največ 4-5 urah, ne glede na to, kakšno je vreme. Ženska ne rabi tudi nobene priprave. Ako pa noče katera sušiti potom parne kurjave, tedaj ima tudi priliko sušiti na zraku ozir. solncu. To pa je nad hišo. Skratka: žena nima v dunajski občinski hiši niti četrtino toliko dela in trpljenja, kot ga ima v starih, kapitalistično privatnih. Zato se more vsaka ženska srečno šteti, ki dobi stanovanje v občinskih hišah. Sicer pa jim vsak tujec lahko bere to radost in zadovoljstvo razlica, ko si pride ogledovati te nove hiše. Žal, ravno ženam je najtežje dopovedati, da jih hoče socializem odrešiti trpljenja, katerega večinoma še težje prenašajo kot moški. — Poleg pralnice se nahajajo kopalne naprave in sicer po 11 pršnih in 11 kadnih celic za moške in istotoliko za ženske, s toplo in mrzlo vodo.

V pritličju hiše je tudi krasna dvorana v velikosti približno 200 kvadr. metrov z odrom za različne prireditve, zborovanja, predavanja, igre itd. Razen tega je še nekoliko manjših prostorov za seje in zaupniške sestanke. — Nadalje se nahaja v hiši velika knjižnica za celi V. in XII. okraj in končno čitalnica, ki služi največ šolski mladini. Ne smem pozabiti na delavnico, kjer starejši sodrugi poučujejo prosto šolsko mladino v raznih strokah. V hiši se nahaja tudi soba za zdravnik.

S tem se nisem marsikaj omenil, kar je važno, ker bi me predalec vodilo. Dunajski sodrugi so srečni in jaz jih nočem zavidati, ker vem, koliko so oni preje pretrpeli, predno so tako daleč prišli. Samo to me skrbi, kdaj jih bomo mi dohiteli? B-n.

Zanimivi članek o našem pokrajinskem kongresu, ki so ga priobčile beografske »Radničke Novine«, natisnemo v prihodnji številki.

DTE Svoboda.

Telovadna akademija, ki jo je priredil v nedeljo, dne 19. t. m. telovadni odsek mariborske »Svobode« na vrtu »Ljudskega doma«, je dobro uspela. Spored je bil pestro izbran. Proste vaje so se izvajale precizno in so bile pri članicah, kljub manjkajoči godbi, ritmično dovršene. Nastop članice na bradli je pokazal, da hočejo tudi pri orodni telovadbi ostati na višini. Polivalo zasluži zlasti obrtni naraščaj za svoje strumne nastope. Gojenke so zelo ljubko prednašale nekaj mičnih igrice s petjem. Najbolj je pa ugajal nastop članov na bradli in na drugo, ki so izvajali razmeroma zelo težke gibe brezhibno. Zlasti sta žela obilo priznanja predelovadca Beigott in Wagner. Skakanje naraščajnikov v višino in v daljavo je kazalo zelo lep napredek, kakor tudi druge lahkoatletične točke. Posebno toplo pa moramo pozdraviti lahke borbene točke naraščajnikov z nogami, rokami in životi. Te vrste sport je za delavske telovadce najbolj primeren; je lahek, ne preveč utrudljiv, ne zahteva dolgotrajnih vežb, ki dovajajo včasih do otopelosti duha in vendar izredno utrjuje vse mišičevje. Tudi ne povzroča one ljubosumnosti, bahavosti in gnanja za prvenstvom za vsako ceno, kakor na primer nogomet, rokoborbe in boksanje, ki vzbujajo v športnikih le surovo nravo. Gojenje teh sportov, pri katerih se računa samo s surovo silo in s prvenstvom, povzroča sicer v mladosti čezmerno razvite fizične sile, ki pa v letih, ko se dotični sport več ne goji, hitro propade in v starosti prej opeska kakor pri onih, ki goje zmerni sport. Take surove športe naj bi po mojem mnenju delavski telovadci in športniki sploh črtali iz svojih programov, ker otopijo duševnost in smisel za uživanje lepote ter delajo človeka za duhovno in izobraževalno udejstvovanje nesposobnega in so jako redki oni, ki bi poleg takih sportov kazali kako globlje zanimanje za vprašanja socializma. Tak lahek sport pa, kakor smo ga videli pri tel akademiji, se pa na vsak način priporoča, ker krepi in osvežuje telo in z njim tudi duha. — Sodrugom, ki so s svojim vztrajnim delom pripomogli k tej prireditvi, pa izrekamo naše priznanje z bodrilom, naj še nadalje vztrajajo pri svoji težki nalogi, ker vemo, s kakimi težavami se imajo boriti, da razgibajo s svojim vzgledom tudi ono delavsko mladino, ki še danes indiferentna stoji ob strani. A. T.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Dnevne novice.

Proti preganjanju naših funkcionarjev. Iz Hrastnika zveemo, da so v soboto, 18. avgusta aretirali hrastniški orožniki tajnika Splošne Delav. Zveze s. Makuca, ko je hotel govoriti na delavskem sestanku, ga odvedli na kolodvor in takoj na to je moral zapustiti Hrastnik. Ta postopek hrastniških orožnikov nam je nerazumljiv in zanj odgovarja pristojni glavar. Vendar pa je treba vsem tistim ljudem, ki nosijo odgovornost za preganjanja naših funkcionarjev povedati, da ima to tudi za nas svoje meje. Za pojmovanje jugoslov. demokracije je bilo že skoro moderno, da so politične oblasti preganjale komuniste. S. Makuc je pa danes tajnik Splošne Delavske Zveze, torej socialistične strokovne organizacije in preganjati tajnika te organizacije se pravi preganjati legalno in po zakonu priznано stanovsko socialistično organizacijo. Če mislijo oblasti, da bomo mi mirno gledali, kako preganjajo one naše ljudi, potem se jako motijo. Priporočamo ljubljanskemu velikemu županu, da se za ta slučaj zanima in vstvari v tem pogledu že končno enkrat eksempl, če noče, da spregovorimo lepega dne o preganjanju socialistov tako glasno, da se bo slišal naš glas daleč naokoli.

Prijetno opozorilo. Iz Ljubljane smo dobili naslednje opozorilo:

»Slavnemu uredniku

»Velike Politike Jugoslavije«

Capito!

Razumeš bre!!

Na Vaš inserat v Vaši slavnj Politiki z dne 25. 9. 26 Vas opominjamo, da Vam bodo mariborski fašisti zamašili usta, ampak ne s prsti, kakor naš Veliki čelnik marveč z bombo tako da bo Vaša Politika kar razletela po celi Jugoslaviji, da jo ne bo potreba pošiljati po pošti Vašim slavnim eksborcem ministrom. Naši kurirji so že odpotovali da Vam zamašijo usta, da ne bo potreba oddati pet strelav.

Jugoslovanski Fašisti

Veliki čelnik

Politik«

Tako se glasi doslovno ta dopis. Na ta nežni izliv rahločutne orjunaške duše pa pripominjamo samo, da želimo v dopisu omenjenim kurirjem srečno pot do Maribora. Da se bodo tudi srečno vrnili domov, bomo poskrbeli sami.

Kdo je zmagal? Tudi Slovenija ima svoje posebnosti. Na primer to, da je pri nas pred vsakimi volitvami vsaka stranka sigurna zmage, po končanih volitvah pa živ krst ne ve, kdo je pravzaprav zmagal. Tako je tudi sedaj, ko so volitve v Trgovsko in obrtniško zbornico pri kraju. »Narodni Dnevnik« trdi, da so zmagali Jelačinovi kandidati, »Slovenec« pravi, da njegovi, »Jutro« pa vpije, da so demokratski kandidati naklestili i ene i druge. Pa se potrpežljivi slovenski Janez, ki prekipevaš navdušenja za sveto našo stvar, spoznaj! Ali je bilo sploh treba toliko vika in krika, da so razmere v Trgovski zbornici še bolj zamotane kot prej in da se bo delalo za prospeh industrije, trgovine in obrti še manj kot prej?

Vlada in najemniški zakon. Najemniške in delavske organizacije širrom države prirejajo protestne shode, delavski listi opozarjajo na nevarnosti, ki prete delovnim slojem, ako se najemniški zakon ukine — vlada pa na vse to lepo molči. Kakor da se vse to nje prav nič ne tiče. Ali pa hoče s tem svojim molkom povedati, da se bo najemniški zakon vendarle ukinil? Naloga naših organizacij in sploh vsega ogroženega naroda je, da s krepko, nepomirljivo akcijo prisili vlado, da pove, kaj misli in ne samo to — še več: da se obveže podaljšati veljavnost najemniškega zakona, kakor to zahtevajo najemniki sami.

Seja narodne skupščine. Te dni se bo torej vendarle vršila seja narodne skupščine, ki se bo zaenkrat bavila samo — s češkimi parlamentarci! Nato okrog 20. oktobra, se bo menda spet sestala, na tej redni seji skupšči-

ne kani vlada predložiti nov zakon o najemnikih. Kakšen je ta vladni načrt, še ne vemo, ker se vlada ne izjavlja, dasi so najemniki že vsepovsod protestirali. Tudi pravijo, da misli opozicija na sejah narodne skupščine obračunati z obsovanjem in nespodobno vlado, in da tudi Pašičevci ne mirujejo. Zadnja seja se je bavila s tem sklicanjem, in zaenkrat konstatirala, da razven zakona o najemnikih ni še nič pripravljenega. Kako je sklopala s svojim zadržanjem pred parlamentom, in kako se bo branila, pa ni povedala.

Državnim nameščencem bodo znižali plače. Iz Belgrada javljajo, da bo vlada z novim proračunom spet znižala plače vsem državnim nameščencem, za nameček pa še močno reducirala stalež državnega osebja ter zvišala število službenih let tako, da bo moral vsak pošten drž. nameščenec prej pošteno poginiti, preden se dokoplje do polne penzije. Pa pomislimo, da vlada že nekaj časa sem izrablja vsako priliko — povodnji, proračun itd. —, da oklesti do golega še itak beraške plače svojih nastavlencev in da kani vsako tako priliko izrabiti za nadaljno znižanje plač, potem si moramo pač vprašati, če niso naši ministri prišli do sklepa, da se mora prisiliti drž. nameščence, da se polagoma sprijaznijo z mislijo, da morajo sploh delati brezplačno ter koncem leta še prispevati od svojega za državne potrebe. Ta stvar bi tudi ne bila tako od muh kakor navidezno izgleda, saj bi na ta način vlada končno lahko uravnovesila svoj proračun in njena naloga bi se potemtakem reducirala zgolj na prijetno kopičenje davkov in drugih dohodkov, dati bi ji pa ne bilo treba ničesar. Za to vladno zamisel govori močno tudi činjenica, da so drž. nameščenci patriotsko zelo požrtvovalni ljudje, ki so pripravljeni, kakor se je dosedaj ponovno izkazalo, mirno prenašati vsak odtegljaj in vsako potegavščino, vsled česar ji bo tudi lahko izvesti svojo namero. Jugoslovansko politično pravilo pa je, da se skušajo izvesti celo nemogoče stvari, kaj še take, ki so čisto lahko mogoče! Vladna modrost je namreč tako neskončna, kakor je neskončna potrepljivost drž. nameščencev.

Profesorski kongres se je vršil v Novem Sadu ob velikih udeležbi delegatov iz cele države. Kongres je bil karakterističen izraz razmer, v katerih se nahajajo naši profesorji in naše šole. Govori na kongresu so lepo osvetlili popolno razsulo, ki vlada v naši prosveti. In pokazali so bedno stanje učnih moči, izigravanje in prosvetni diletantizem vlade. Zgovorni znak razpoloženja med profesorskimi krogi je bilo tudi dejstvo, da je imel glavni referat na kongresu naš sodrug Nedeljko Divac.

Gradbena akcija zagrebške občine. Zagrebški mestni svet je sklenil sezidati še nadaljne 3 velike stanovanjske hiše ter kupiti zemljišča, ki se bo razparceliralo na 300 gradbenih parcel za male enodružinske hiše.

Ford upeljal 40urni tednik. Znano je, da ameriški kapitalisti spretnjeje odstranjujejo razredna nasprotstva nego evropski in da so z delavci do gotove mere bolj človeški kot evropski kapitalisti. Ford je velika tvornica avtomobilov, ki konkurira s svojimi izdelki vsemu svetu in vključ temu so sedaj upeljali 40urni tednik, tako da bodo delavci v soboto in nedeljo prosti. Dobivali bodo isto plačo kot doslej. V tovarni je zaposlenih 215.000 delavcev. Kaj, ko bi se naši trboveljski kapitalisti upali vsaj misliti na take stvari?

V cerkvi so se streljali v Kownu Poljaki in Litavci vsled spora, ki je nastal za cerkveno zastavo. Za zastavo vneti verniki so ob tej priliki ranili 9 ljudi.

Tifus. V Hanovru divja tifus. V nekaj dneh je pomrlo 133 in zbolelo 1742 ljudi.

Prva delavska ženska visoka šola je bila te dni zaključena na Dunaju. Avstrijska socialna demokracija vstvarja v pravcu izobrazbe agitatorjev in zaupnikov neprekosljive stvari. Moški delavski visoki šoli je sledila sedaj tudi ženska. Predavalo se je o najvažnejših državnopolitičnih vprašanjih.

Maribor.

Zaupniki, pozor. V sredo se vrši v Ljudskem domu velik zaupniški sestanek, kjer se bodo izvršile vse predpriprave za nedeljsko najemniško demonstracijo.

O rešenem prometu. Lahko smo srečni, da imamo v časih, ko pušča naša vlada hladnokrvno propadati naša prometna sredstva, železnice, pošte, brzojav in druga občila sedanjega časa, še može, ki budno in skrbno pazijo, da vsaj pri nas promet ne bo prišel na psa. In tako dično osebo imamo v marib. gospodu županu. Promet njemu kar v glavi brni in ni mogel drugače, da je ukrenil potrebno, da ga vsaj za naše kraje reši. Sklenil je vso okolico z avtobusi privezati na Maribor. Občinski svet mu je misel z navdušenjem odobril in vsa srca mariborčanov so vzdrhtela ob misli, kako prijetno se bo furati tja v Bistrico ali Konjice kar na kofej. Tako je dobil gospod župan odobrene avtomobile. Hitel je sedaj, da misel uresniči še predno ga kaka vladna kaprica ali pa volilci postavijo v drug delokrog. Na avtomobile se on namreč zastopi. Ker so Francozi po njegovem mnenju dokaj mobilni ljudje, si je mislil, pri Francozih, ali pa nikjer. In rešil je to stvar tako, da se je pri njem napravila pogodba za dobavo avtobusov. Gospod župan so seveda kunšten mož in mnenja strokovnjakov, četudi jih je na samem magistratu legljoni, ne rabijo. On in Francozi pa so skupaj kunštni za devet ministrskih svetov. Zato so tudi sami to kunšt izkunšvali ter avtomobile naročili. Dolgo in temeljito se je delalo naročeno blago. Nazadnje je prišlo, lepo po železnici. Sedaj so hoteli gospod župan uživati triumfe svojega dela. Povabili so skupaj vse svoje strokovnjake, na katere so bili poprej pozabili in jih popeljali na lepše, v novem avtomobilu, tje proti Celju. Ali je bilo preveč »bušenšankov« med potjo, ali pa je prišlo kaj družega vmes. Vsa tovaršija je potrebovala polnih šest ur tja do Celja. Tja prišedši so napravili strokovnjaki in gospod župan posvetovanje in so ugotovili, da je avto dober in fin, da rabi šest ur do Celja in da grejo rajši z vlakom nazaj. Oni so že doma, rabili so pošteno pol drugo uro do doma, vendar tako lušno ni bilo, kakor tjakaj. Avto pa je ostal v Celju in gospod župan so pisali v Francijo, da avto za naše kraje ne gre dovolj hitro, naj mu zato dajo še več »gajsta«. Francozi seveda niso kot naši ljudje. Oni se sklicujejo, da je avto dober, prav kakor so ga gospod župan naročili, da pa oni ne morejo za to, če pri nas niso take ceste kot v Parizu. Ker si mislijo gospod župan, da bi Francozi kot prosvitljen narod morali to znati, jim bodo pisali, da ne odnehajo. In tako bodo vlekli gospod župan na eno stran, Francozi na drugo, nastal bo diplomatski spor, in bog naš varuj zlega; še vojska lahko nastane. Mi pa bomo morali še naprej počasi compati, compati tje proti Celju in nazaj, uboge reve! Ker tako lepo ni še nihče rešil prometa, kot ga je naš gospod župan. Kdor hoče hitro v Celje, kar na mestni avtobus! Ta je namreč že tam.

Policijske pse dobimo v Mariboru. Da bodo sposobni za svojo službo, jih bodo na Dunaju zato zdresirali. Le eno vprašanje se nam vsiljuje: Kakšen jezik bodo pa ti psi razumeli, da se ne zamerijo mariborskim nacionalistom na tej nevarni severni točki?

Prof. dr. Strmšek je postal tudi Radičevac. Nastane vprašanje, če je razen dr. Kodermana in dr. Lipolda še sploh kdo ostal pri mariborskih demokratih. Koliko bodo pa ti ljudje koristili Radičevi stranki, je pa vprašanje zasé.

KINO »DIANA« STUDENCI.

Od sobote 2. do vključno torka 5. oktobra:

Pat in Patachon: Poletje, solnce in dilaki. Film, poln krasne in najzabavnejše vsebine. — Kot dodatek:

Zajčja pečenka,

sifajna veseliga v glavni vlogi Knoppchen.

Od srede 6. do vključno petka 8. okt.:

Harold Lloyd v filmu: **On je zaljubljen.**

Celje.

25-letnico strokovne internacionale bo celjsko razredno delavstvo praznovalo v soboto, dne 16. oktobra t. l. Kje in kako, sporočimo prihodnjič.

Javna seja Delavskega sveta razrednih socialističnih organizacij bo v soboto, dne 9. oktobra, v veliki dvorani gostilne »Jugoslovan« v Gaberjahu. Vstop imajo proti članski izkaznici vsi člani razrednih socialističnih organizacij. Za odbornike je udeležba dolžnost.

Splošna gospodarska zadruga »Delavski dom« v Vodnikovi ulici štev. 3 (Delavsko tajništvo) je 1. t. m. otvorila oddelek za prodajo premoga. Zadruga dobavlja vse vrste premoga in to po konkurenčnih cenah. Delavci in delavke, podprite z naročili vašo edino tozadevno delavsko podjetje.

Boj za skrajšanje delovnega časa in izboljšanje svojega socialnega položaja, so pričeli celjski brivski pomočniki in pomočnice. Predno so borbo pričeli so si ustanovili podružnico, razredne strokovne organizacije Saveza brijačkih radnika Jugoslavije. Želimo, da bodo šli iz borbe kot zmagovalci.

Skupno vinsko trgatav priredi v soboto, dne 2. oktobra »Svoboda« in U. D. R. v vseh prostorih gostilne »Jugoslovan« v Gaberjahu. Preskrbljeno bo za prijetno in neprisiljeno zabavo. Začetek ob 7. uri zvečer.

Prvi nastop telovadne enote podružnice »Svoboda« v Trzinu

V nedeljo, dne 26. septembra priredila je podružnica »Svoboda« v Trzinu slavnost prvega nastopa svoje telovadne enote. Bila je skromna, a lepa slavnost, žal, da je kvaril dež. Tudi pri tej priliki grajam najostrejšee nebržnost članov ljubljanskih delavskih organizacij za prireditve podružnic »Svobode« po deželi. Dočim so člani gorenjskih podružnic poslali na veselico lepo število članov in izbrano četo telovadcev in telovadkinj, so prišli nekateri člani celo iz Litije — Ljubljana in okolica ni poslala menda prav nobenega. Dasi so Trziški člani vse to dobro opažali, razpoloženje slavnosti to ni motilo, ostala je lepa, skromna in pristrčna prijateljska prireditev.

Pozdravni govor telovadni četi je imel predsednik »Svobode« sodrug dr. H. Tuma. Poudarjal je pomen telovadbe kot vzgojno sredstvo. Kakor učenec v šoli prične z učenjem pisanja, da dela v družbi in ritmu najprej lahko tanke, potem debele črtice, potem jih zaokroži v znake, znake nabira v besedo, besede v povesti in opise in koncem v knjigo, kakor po-

tem čita in zbira misli drugih napisane v knjigi, potem pa sam premišlja in si iz tega in iz življenja vstvarja nove misli, tako tudi začetnik telovadec dela sprva lahke ritmične gibljaje z roko, z nogo, z životom, jih zaokroži, združi in ko se vežba kakor šolar od tedna do tedna, od meseca do meseca, od leta do leta in dorasta, takrat mu postane telo harmonična celota sile. Vsaka mišica sledi volji uma, telovadec dobi zavest ne le sile telesno, ampak tudi sile svoje duše. A telovadba ni le vežbanje mišic telesa. Telovadec stoji ob telovadcu, skupaj in ritmično na povelje kakor en sam mož izvršujejo svoje gibljaje in sledeč zvokom godbe, dobe čut najvišje discipline in harmonije. Telovadba ni le vzgoja telesa, je tudi eminentna vzgoja naše volje, celo naše duše.

Kako pa to, da je društvo »Svoboda« zbralo svoje telovadne čete iz delavskih krogov? Saj ima »Sokola« in »Orla«. Ali ni telovadba kulturna pridobitev človeštva sploh? Res je! Kaj nas loči? Društvena delitev ljudi na gospodujoče in delujoče. Gori gospod, dolj delavci. A občutnejša kot to, je ločitev po naših mislih, naših načelih, naših idejah. Tam ideja kapitala v rokah gospodujočih, tu ideja dela izvršujočih. In ti ideji sta nezdržljivi, smrt ene, je življenje druge. To nas loči, zato se zbiramo ločeno od Sokolov in Orlov, ki služijo stari meščanski družbi, eni pod ožjo idejo nacionalizma, drugi pod idejo verstva. — Le naše telovadne kulturne enote goje telovadbo kot splošno človeško kulturno pridobitev. Vzgoja telesa in uma, da vstvarja bojne čete za splošno vsečloveško idejo svobode in kulture.

Pri telovadbi je nastopil najprej naraščaj jeseniški. Izvajal je lepo in točno proste vaje. Za njim so nastopile telovadkinje Trziške in Jeseniške. Niso se kazale oni sklad, ki je potreben pri javnih nastopih, občutljiva je bila razlika med izvežbanimi telovadkinjami že starejših enot in začetnicami v Trzinu. A sijala je mladencam dobra volja in pozornost iz oči. Smejo biti vendarle ponosne na ta prvi uspeh! Sledeče vaje telovadcev so bile vsled sodelovanja telovadcev starejših enot prav dobre. Pri vajah na orodju so nastopili skoro izključno telovadci iz Jesenic. Kazali so prav strokovno šolo in izvežbanost ter izvajali težke vaje, četudi je dež nagajal ter vsled opolzkih drogov niso mogli priti do polne veljave. Končala je prireditev prostih vaj izbrane desetorice Jeseniških telovadcev. Nastopili so brezhibno in dokazali, da tudi priprosti delavec, četudi truden od težkega dnevnega dela, ob skromnem zaslužku, vzgaja svoje telo in voljo ne kot goli sport t. j. zabavo, ampak kot resno sredstvo kulture.

Črna.

V nedeljo, dne 26. septembra je priredila »Naprejeva« skupina v dvorani g. Krulca v Črni protestni shod zoper nečloveško preganjanje našega vobče priljubljenega zdravnika gosp. Hohenwarterja. Če bi morali plemenitost tega že osivelega starčka popisati, morali bi o njegovem petindvajsetletnem požrtvovalnem delu napisati cele knjige, ker on ni bil samo vzor zdravniku, bil je nam mnogo več! Bil je dobronik vsemu ljudstvu, posebej še prijatelj revežev. Ko smo se leta 1918. vračali iz strelskih jarkov k našim izstradanim družinam, katerim nismo prinesli kruha, pač pa nebroj bolezenskih kalih, ki so se kmalu razvile v nevarne epidemične bolezni v cellem okraju, je bil ravno starček Hohenwarter cele dneve in noči na nogah, brez počitka tekal od bolnika do bolnika, iz hriba v hrib. Poza bil je na sebi; živel je le za druge. Če se ga je vprašalo za račun, je navadno rekel: »kaj boš, domovino si branil, revež si; ne plašaj nič!« Toda, kaj je moral ta plemeniti mož za vso svojo dobroto, na večer svojega življenja še doživeti? Naša mila slovenska domovina mu je za njegove dobrote in plemenitost pokazala vrata: »Beži stari, kamorkoli; drugega ne zaslužiš, ker je tebe nemška mati rodila. Tako mislijo naši »rodoljubi« in državni oblastniki. Ali ljudska volja je drugačna, to nam je pokazal nedeljski shod, na katerem je protestirala cela mežiška dolina, ne glede na pripadnost posameznikov k tej ali oni stranki. Vsa velika množica ljudstva je bila ene volje in enih misli, da mora ostati g. dr. Hohenwarter med nami, gredo naj »Vranglovci« kamor spadajo. Le sklicateljem tega shoda je bila Hohenwarterjeva zadeva postranska stvar, pač pa vrlo dobrodošlo sredstvo njihovim umazaniam sektaškim namenom. Že prvi govornik g. Leskošek je začel na vse pretege hvaliti svojo nezmotljivo edino pravo bernotijado. Vse drugo je pa opsoval, začeni pri zdravniški zbornici do socialpatriotov. Druga dva govornika, gg. Bernot in Mörderdorfer, sta se obnašala bolj previdno in korektno. Četrti je govoril v imenu krajevne organizacije S. S. J. v Črni s. Eržen iz Maribora. Nazadnje je še govoril neki g. Oset, ki je bil od vseh Bernotovcev še najbolj odkritosrčen, četudi najbolj surov. Ta gospod je temeljito pokazal, kakšna je stranka, kateri pripada. Tako je sleherni človek lahko uvidel, da je bila vsa ta ogromna množica ljudi le zato sem poklicana, da občuduje »brezmadežne socialne demokrate, ki »v režiji« vodovod gradijo. Oblatil je črnski občinski odbor in krajni šolski svet, ki si upa šolo zidati, ne da bi nastavili peka Leskoška za stavbnega vodjo. Go-

voru g. Oseta je menda ploskal sam g. okrajni komisar, (vsi drugi so pozabili) ker se je očitno moral prepričati, da ljudje, ki se na protestnih shodih medseboj ravšajo, še njemu dolgo ne morejo biti nevarni in g. dr. Hohenwarterju še dolgo ne smejo biti koristni! Fej!

Gorje. Sodruga opozarjamo, naj se malo bolj zanimajo za »Delavsko Politiko«. Dolžnost vsakega zavednega delavca je, da bere »Delavsko Politiko«. Gorjani, v naše hiše delavski tisk!

To ni kavalirsko. Zadnja številka »Enotnosti« piše o našem kongresu v Celju, hvali in kritizira diskusijo v našem listu in ugotavlja končno s komunistično velikodušnostjo, da je naša stranka »mrlič«. V borbi proti temu mrliču pa je »Enotnost« porabila celo prvo stran in še košček druge ter zaključila svoje »Bemerkunge« z napovedjo nadaljnjega ostrega in nepomirljivega boja, kar znači, da ta čudni mrlič še vedno nevarno miga. »Enotnostin« grobokop, ki tu intam kaže nekaj logičnega smisla, bi ne smel vsekakor biti istočasno tako nelogičen in nekavalirski in se s tako silo boriti proti mrtvim. Če smo res mrtvi, naj nas pusti vsaj v miru trohneti v hladni zemlji. Spomni naj se izreka modrih Latincev: »De mortuis nil nisi bene!«

Šport.

Šport v Trbovljah. SK Svoboda Moste — SK Svoboda Trbovlje 5:5 (3:3). Tukajšnjemu nogometnemu športnemu klubu Svoboda se je posrečilo pridobiti za nedeljsko gostovanje SK Svoboda Moste. Publika se je kljub mali reklamni odzvala v rekordnem številu ter v napetosti pričakovala pričetek. Tekma se je odigrala fair ter cel čas valovala iz polja v polje. Gostje kot domačini so pokazali lepo igro, katero bi zavidalo marsikatero drugo moštvo. Pohvalno moramo omeniti goste kot domačine, ki so s svojo disciplino pokazali, da so pravi športniki. — Publika pa, ki je prišla po dolgem času zopet enkrat na svoj račun, pozdravlja mlade športnike ter želi še mnogo takih tekem med delavskimi športniki. — Sodil sodr. A. Kokalj dobro. — n. SK Panonija : SK Svoboda 7:2 (2:2). Pri nedeljskem srečanju je ljubljanska Svoboda proti pričakovanju podlegla. Igralo se je razen 15 minut v drugem polčasu vedno v prostoru Panonije. Nbroj zrelih situacij so Svobodaši pustili neizrabljenih. Popolnoma nerazumljivo je, kako je mogoče pri taki igri, kot jo je v nedeljo predvedla Svoboda, podležiti in to še s tako diferenco. Poglavlje za sebe je sodnik Deržaj. Priporočam ga vsem delavcem-sportnikom. Žvižga offside, bade gol radi offside, naši igralci v zmedli prešlijo žviž, ker je žoga v mreži odda jo na sredo. Igralci se spogledujejo in sodnik vkljub temu, da preje goala ni priznal, ga sedaj prizna. Res objektivni sodnik. In še več takih stvari je priznal nam v škodo. V bodoče bode morala Svoboda kar najenergičnejše nastopiti proti takim sodnikom in proti temu, da sodijo take tekme najslabši sodniki. Po mojem mnenju bi morali ravno dobri sodniki soditi tekme drugorazrednih klubov. Ks.

Svarilo.

Gosp. Tomažič Ludvik ni v nobeni zvezi z upravo »Delavske Politike« in »Volksstimme«. Zato tudi ni upravičen sprejemati za ta dva lista oglase, ali denar, ali sploh na katerikoli način nastopati v njunem imenu.

Naše p. n. inserente vljudno opozarjamo na to, da so samo tista pooblastila veljavna, ki so izstavljena po 1. oktobru 1926.

Prosimo, da se naj nam vsako zlorabo javi.

Uprava
»Delavska Politika« in »Volksstimme«.

Ti zjutraj dobro ni

želodec se krivi
izboren lek je da
en štampri

A. JERAS
in drug
Ljubljana-Moste.

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.
priporoča steklo za okna,
zrcala slike, okvirje za
slike, svetilke, porcelan,
kamenno posodo itd. itd.
Na drobno! Na debelo!

Nabirajte nove naročnike

A. & E. SKABERNE

Manufakturna veletrgovina
En gros! En detail!

Ljubljana, Mestni trg 10

Razpisujemo za takojšnji nastop mesto gostilničarja-(ke) v Zadrurnem domu v Šoštanj

pod sledečimi pogoji:

1. Predložiti ima dokaz, da je prosilec v posesti gostilniške osebne pravice.
2. Navesti je natančno vse osebne podatke, če je prosilec oženjen, tudi družinske ter dosedanje zaposlenost.
3. V slučaju sprejema ponudbe mora ponudnik položiti Din 10.000.—kavcije. Ves gostilniški servis gre na njegove stroške.
4. Prošnje je vlagati do 15./10. t. l. na Gospodarski odsek Konsumnega društva v Šoštanju.

Konsumno društvo za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Pri vedno večji denarni krizi je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.
Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni.
Zajamčeno lastni izdelki iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.